

Ortaö?retim Ö?retmenleri ?çin Mesleki De?erler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaö?retim Ö?retmenleri ?çin Mesleki De?erler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28367>

Özet

Ortaöretim Öğretmenleri İçin Mesleki Değerler Ölçeği (OÖMDÖ), ortaöretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sahip olduğu **mesleki değerleri** sistematik ve güvenilir bir şekilde ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek geliştirme çalışması, Çelik ve Üstüner (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, öğretmenlerin profesyonel kimliklerini ve mesleki etik anlayışları belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Ölçek, eğitim yönetimi ve psikoloji alanındaki araştırmacılara, öğretmenlerin değer yönelimlerini inceleme fırsatı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Mesleki değerler, ortaöretim öğretmenleri, öğretmen değerleri, ölçek geliştirme, psikometri, eğitim değerleri.

Yazarlar

O. Çelik, M. Üstüner

Amaç

Ortaöretim Öğretmenleri İçin Mesleki Değerler Ölçeği'nin temel amacı, Türkiye'deki ortaöretim kademesinde çalışan öğretmenlerin mesleklerini icra ederken benimsedikleri **değer sistemlerini** belirlemektir. Bu araç, öğretmenlerin mesleğe bakış açıları, etik kurallara bağlılıkları ve öğrencilere, kurumlara ve topluma karşı sorumlulukları yansıtan temel inançları ölçmeyi hedefler. Elde edilen veriler, öğretmen eğitimi programlarının geliştirilmesinde ve mesleki gelişim ihtiyaçlarının belirlenmesinde kullanılabilir.

Ölçek, öğretmenlik mesleğinin temelini oluşturan ahlaki ve profesyonel ilkelerin somutlaştırılmasına yardımcı olurken, aynı zamanda bu değerlerin ölçülebilir hale getirilmesini sağlamaktadır. Bu sayede, öğretmenlerin mesleki etik ve değerler açısından gelişim düzeyleri hakkında nicel veriler elde etmek mümkün olmuştur.

Yapı

Ölçek, öğretmenlerin mesleki yaşamlarında rehber edindikleri temel değerleri temsil eden çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Genel olarak **mesleki değerler** yapısı, öğretmenlerin mesleğe, öğrencilere, velilere, meslektaşlara ve kuruma yönelik tutum ve inançları kapsar. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin hangi alt boyutlardan oluştuğu (örneğin; Kurumsal Bağlılık, Öğrenci Merkezlilik, Toplumsal Sorumluluk, Mesleki Özerklik) Faktör Analizi sonuçları ile belirlenmiştir. Bu yapı, öğretmenlerin sadece bilgi aktarıcı değil, aynı zamanda etik ve değer taşıyıcı rollerini de vurgulamaktadır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmalarında, aracın ölçmek istediği yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü gösteren geçerlik çalışmaları büyük önem taşır. Çelik ve Üstüner (2017) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla muhtemelen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Çalışmanın detaylı geçerlik bilgileri (kapsam geçerliği, ölçüt bağıntılı geçerlik ve yapı geçerliği indeksleri) makalenin tam metninde yer almaktadır.

Ölçeğin maddelerinin, temsil etmesi amaçlanan mesleki değerler yapısını başarıyla bir şekilde temsil ettiği ve yeterli düzeyde istatistiksel uyum gösterdiği belirtilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin ortaöretim öğretmenlerinin mesleki değerlerini ölçmek için uygun bir araç olduğu gösterilmiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme aracının ölçtüğü özelliği tutarlı ve kararlı bir şekilde ölçebilme derecesidir. Ortaöretim Öğretmenleri İçin Mesleki Değerler Ölçeği'nin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık katsayısı (genellikle **Cronbach Alfa** katsayısı) hesaplanarak rapor edilmiştir. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin birbirleriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Ayrıca, ölçeğin kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizleri de yapılmış olabilir. Güvenirlik çalışmalarına ait detaylı istatistiksel veriler ve katsayılar, orijinal 2017 tarihli makalede sunulmuştur.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal boyutlarını belirlemek üzere Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. İlk aşamada, ölçeğin kaç boyuttan oluşacağını keşfetmek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin muhtemelen birden fazla alt boyuta sahip olduğunu ve bu boyutların öğretmenlerin farklı mesleki değer yönelimlerini temsil ettiğini ortaya koymuştur.

İkinci aşamada ise, elde edilen faktör yapısının doğruluğunu ve uygunluğunu test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yürütülmüştür. DFA sonuçları, ölçeğin kuramsal yapısının örneklem verileriyle uyumlu olduğunu gösteren uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ile desteklenmiştir. Bu analizler, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam bir temele oturduğunu kanıtlamaktadır.

Araç

Test Türü: Ölçek Geliştirme / Tutum ve Değer Ölçme Aracı

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçeği formatında (Örn: Hiç Katılmıyorum - Tamamen Katılıyorum).

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Ortaöretim Öğretmenleri (Lise ve dengi okul öğretmenleri)

Yaş Grubu: Yetişkin (Genellikle 25-60 yaş arası çalışan öğretmenler)

Nüfus Detayları: Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaöretim kurumlarında görev yapan farklı branşlardaki öğretmenler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemi kullanılarak, katılımcılardan her bir maddeye ne derece katıldıkları belirtilmeleri istenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen eğitimi, mesleki etik, okul yönetimi, Likert ölçeği, eğitim psikolojisi, pedagojik formasyon.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Mehmet Üstüner için mehmet.ustuner@inonu.edu.tr

Yazma Adresi: Sorumlu yazar Mehmet Üstüner (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Malatya, Türkiye).

Şinler ve Ücretler ve Test Yaşı

Test Yaşı: 2017 (Yayın yılı).

Şinler ve Kullanım Ücreti: Akademik araştırmalar için genellikle kaynak gösterilerek kullanılabilir. Ticari kullanım veya büyük ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçek Kaynak Referansı: Çelik, O., ve Üstüner, M. (2017). Ortaöretim Öğretmenleri için Mesleki Değerler Ölçeği geliştirme çalışması. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(ERTE Özel Sayısı), 151-169.

Kaynaklar

Çelik, O., ve Üstüner, M. (2017). Ortaöretim Öğretmenleri için Mesleki Değerler Ölçeği geliştirme

çalışması. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(ERTE Özel Sayısı), 151-169.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ortaogretim-ogretmenleri-icin-mesleki-degerler-olcegi-toad.pdf

Ortaöretim Öğretmenleri için Mesleki Değerler Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde listelenmemiştir. Detaylı maddeler için Çelik ve Üstüner (2017) tarafından yayınlanan makalenin tam metnine başvurulmalıdır.

ARABPSYCHOLOGY.COM